

Bildningsnämnden

Dokumentägare: CRE
Fastställt: 2017-04-24
Reviderad: 2019-07-08

Central elevhälsoplan Åstorps kommun

1. Inledning

En central elevhälsoplan ska skapa en gemensam syn på vad elevhälsa är i förskola, grundskola, grundsärskola och IM i Åstorps kommun. Den ska fungera som en vägledning för det lokala elevhälsoarbetet och vara ett stöd för rektorer och biträdande rektorer i deras vidare arbete med att skapa varje enhets lokala elevhälsoplan samt uppmuntra till vidareutveckling av förskolornas och skolornas elevhälsoarbete. I dokumentet används genomgående (utom i avsnittet Förskola) begreppet elev, vilket syftar till alla barn och unga i ovan nämnda verksamheter.

2. Organisation

I Åstorp finns en centralt organiserad elevhälsa (inom centrala resursenheten) som består av skolsköterskor, skolkuratorer, skolpsykologer, talpedagog/logoped, samt specialpedagog på skoldatortek. Kommunens övriga specialpedagoger är organiserade under respektive rektorsområde. Skolläkare finns på konsultbasis.

Rektor är ansvarig för elevhälsoarbetet och för elevhälsoteamen på respektive förskola/skola och ska tillse att elevernas behov av stöd uppmärksammas och tillgodoses. Teamen träffas regelbundet.

Chef för centrala resursenheten har, förutom ett personalansvar för skolkuratorer, skolpsykologer, skolsköterskor, talpedagog/logoped samt specialpedagog skoldatortek, ett övergripande ansvar för verksamheten och samordning av insatserna.

3. Förskola

Förskolan har ett ansvar att skapa goda lärmiljöer där alla barn upplever en känsla av sammanhang och utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar och sin individuella förmåga. Förskolan ska utifrån ett helhetsperspektiv stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Elevhälsoarbetet ska i huvudsak vara hälsofrämjande och förebyggande. Regelbundna kartläggningar och analyser görs för att identifiera behoven för detta arbete. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Skollagen stipulerar inte något om vilka professioner som ska ingå i elevhälsoarbetet i förskolan. I Åstorps kommun har förskolorna tillgång till ett i huvudsak

konsultativt/handledande stöd från specialpedagog, psykolog och talpedagog/logoped.

Skolsköterska och skolläkare har inget uppdrag gentemot förskolan. Det är BVC som följer barnens utveckling från födseln till det år de fyller 6. Därefter tar elevhälsans insatser vid. Vid avvikande kognitiv eller språklig utveckling för barn 0-6 år kan kontakt med BVC:s psykolog eller logoped bli aktuell, vilket i så fall initieras av BVC-sköterska. Utvecklingsbedömningar på barn 0-6 görs aldrig av skolpsykolog.

Skolkurator har inget uppdrag gentemot förskolan.

3.1 Arbetslaget

Arbetslaget ska särskilt uppmärksamma och hjälpa de barn som är i behov av särskilt stöd i sin utveckling. För att förskolan på bästa sätt ska kunna utforma verksamheten utifrån barnens behov, är det viktigt att varje beslut om insatser föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Bedömning av hur verksamheten bör utformas görs av rektor tillsammans med arbetslag och specialpedagog. Vid behov konsulteras psykolog och talpedagog/logoped. Arbetslaget har ett särskilt ansvar för att de resurser som finns inom arbetslaget används på ett sådant sätt att barnens behov tillgodoses.

3.2 Barngruppen

Barngruppen ska ses som en viktig och aktiv del i det enskilda barnets utveckling och lärande. Det är därför viktigt att särskilt stöd så långt som möjligt tillgodoses i den ordinarie verksamheten och inte i form av särlösningar. På så vis blir verksamheten en resurs för barn som tillfälligt eller varaktigt är i behov av särskilt stöd i sin utveckling. Barns behov av särskilt stöd kan inte förstås som en egenskap hos barnet, utan är alltid situationsbundet. Behovet av särskilt stöd är relaterat till vad som händer i mötet mellan barnet, andra barn och vuxna och den miljö de befinner sig i samt de aktiviteter som sker i förskolan.

4. Skola

Skolan har ett ansvar att ge alla elever den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolan ska alltid anpassa den pedagogiska verksamheten efter varje elevs behov samt skapa förutsättningar för fortsatt lärande. Ibland behöver en elev stöd i skolan utöver det vanliga. Detta kan ske i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd.

- Extra anpassningar

- En stödinsats av mindre ingripande karaktär som normalt är möjlig att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen.
- Särskilt stöd
 - Insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det är insatsernas omfattning eller varaktighet eller både och som skiljer särskilt stöd från det stöd som ges i form av extra anpassningar.

4.1 Arbetslaget

Arbetslaget ska särskilt uppmärksamma och hjälpa de elever som är i behov av särskilt stöd i sin utveckling. Det gör en bedömning av en elevs behov av extra anpassningar eller särskilt stöd med utgångspunkt i hur eleven utvecklas i riktning mot kunskapsmålen. För att skolan på bästa sätt ska kunna utforma verksamheten utifrån barnens behov, är det viktigt att varje beslut om insatser föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Vid behov konsulteras övrig elevhälsa. Bedömning av hur verksamheten bör utformas görs av rektor tillsammans med arbetslag och elevhälsa.

4.2 Elevgruppen

Elevgruppen ska ses som en viktig och aktiv del i den enskilda elevens utveckling och lärande. Det är därför viktigt att stöd så långt som möjligt tillgodoses i den ordinarie verksamheten och inte i form av särlösningar. På så vis blir verksamheten en resurs för elever som tillfälligt eller varaktigt är i behov av särskilt stöd i sin utveckling. Elevers behov av särskilt stöd kan inte förstås som en egenskap hos eleven. Behovet är alltid situationsbundet och relaterat till vad som händer i mötet mellan eleven, andra elever och vuxna och den miljö de befinner sig i samt de aktiviteter som sker i skolan.

5. Elevhälsa

Det ingår i elevhälsans generellt riktade arbete att

- främja elevers lärande, utveckling och hälsa
- förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter
- bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa.

Det ingår i elevhälsans individuellt riktade arbete att

- bidra med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa
- uppmärksamma och på rektorns uppdrag utreda orsaker till inlärningsproblem
- uppmärksamma och utreda orsaker till ohälsa
- bidra med åtgärder och anpassning för varje enskild elev i behov av särskilt stöd

Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Lärande och hälsa sätts i fokus – en god hälsa är en förutsättning för att klara skolan.

Elevhälsan är en resurs i arbetet för att alla elever ska utvecklas optimalt utifrån sina förutsättningar och ytterst nå utbildningens kunskapskrav. För att möjliggöra detta är elevhälsans uppdrag att arbeta för att alla barn och unga har en god fysisk och psykisk hälsa, att de känner sig trygga, har goda lärmiljöer och en positiv lärandesituation. I arbetet är en god samverkan såväl med förskolans och skolans personal som med externa aktörer som exempelvis socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri avgörande.

Elevhälsans personal bistår förskole-/skolledningen med yrkesspecifik kunskap och information i frågor som har betydelse för elevers lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsans arbete, som sker såväl på individ- som grupp- och organisationsnivå, vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet.

5.1 Elevhälsans teamarbete

Elevhälsoteamet (EHT) arbetar hälsofrämjande och förebyggande samt uppmärksammar behov i syfte att möjliggöra för alla elever att nå utbildningens mål. Strukturen för arbetet sker enligt den lokala elevhälsoplanen. De olika professionerna samarbetar och belyser frågeställningar utifrån sin yrkesspecifika kunskap, i syfte att ge teamet en så bred bild som möjligt och understödja tidig upptäckt av tecken på ohälsa eller behov av särskilt stöd. Teamet diskuterar, analyserar och granskar åtgärder samt ger förslag på extra anpassningar och särskilt stöd. EHT verkar för att undanröja hinder för elevers utveckling och lärande.

Rektor är den som enligt Skollagen (2010:800) beslutar om vilka åtgärder som ska verkställas. Beslut fattade av rektorn samt teamets möten och beslut ska dokumenteras. Rektorn följer tillsammans med EHT upp beslutade åtgärder.

5.2 Hälsofrämjande och förebyggande

Hälsofrämjande elevhälsoarbete bedrivs på såväl organisations- som på grupp- och individnivå. Elevhälsans insatser kan bidra till att belysa företeelser och strukturer som främjar elevernas utveckling mot utbildningens mål eller omvänt sådant som kan utgöra hälsorisker och/eller hinder.

Elevhälsan har ett ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De generella insatserna kan handla om arbete med elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund, sex- och samlevnadsundervisning, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet mm.

Målet med de förebyggande insatserna är att styra bort riskfaktorer från individen eller minska deras inflytande och samtidigt stärka skyddsfaktorerna. Planeringen av förebyggande insatser utgår från vetenskap och beprövad erfarenhet kring vad som orsakar upplevd ohälsa samt om miljöfaktorer som kan leda till ohälsa eller

problem med att nå utbildningens mål. Arbete utgår från den lokala enhetens behov och kvalitetsarbete och planeras gemensamt i EHT.

Elevhälsan har en viktig roll avseende att handleda och utbilda arbetslag för att öka deras förmåga att reflektera och agera kring elevgrupper, enskilda elever, gemensamma normer och lärprocesser.

Även elevhälsans arbete för att utveckla goda relationer mellan hem och förskola/skola är en del i det förebyggande arbetet.

5.3 Elevhälsans specialpedagogiska insats i förskola och skola

För elevhälsans specialpedagogiska insatser kan bland annat ingå att:

- tillföra specialpedagogisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete
- kartlägga hinder och möjligheter i förskole-/skolmiljön och elevers behov av särskilt stöd, genom pedagogiska utredningar samt utforma och genomföra handlingsplaner/åtgärdsprogram
- ge handledning och konsultation till pedagogisk personal
- följa upp, utvärdera och stödja utvecklingen av verksamhetens lärandemiljöer

5.4 Elevhälsans psykologiska insats

För elevhälsans psykologiska insatser kan bland annat ingå att

- tillföra psykologisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete
- på rektorns uppdrag genomföra psykologiska utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kunskap om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd
- ge handledning och konsultation till skolans övriga personal
- bidra med kunskap kring psykiska besvär, till exempel ångest och depression, samt med stödjande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger
- bidra med psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling, till exempel genom utbildning kring psykisk hälsa och ohälsa
- ta till vara kunskap om elevernas psykiska hälsa i elevhälsans övriga arbete

5.5 Elevhälsans medicinska insats

För elevhälsans medicinska insatser kan bland annat ingå att

- tillföra medicinsk kompetens och omvårdningskompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete
- vid hälsobesök tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilt stöd eller andra insatser

- i samverkan med elever, vårdnadshavare och skolans övriga personal arbeta för att ge eleverna kunskap om hälsosamma levnadsvanor och om faktorer som bidrar till hälsa eller ohälsa
- ge handledning och konsultation till skolans övriga personal
- bevaka elevernas vaccinationstäckning så att kompletterande vaccinationer kan erbjudas om det finns behov samt fullfölja vaccinationer enligt Folkhälsomyndighetens vaccinationsprogram
- bidra med medicinsk kunskap inför arbetsmoment som är förlagda ute i verksamheter och vid yrkesvägledning
- ta till vara kunskap om elevernas hälsa i skolans arbete

Bildningsnämnden utser en verksamhetschef enligt kraven i hälso- och sjukvårdslagen. Verksamhetschefen för elevhälsans medicinska del har det samlade ledningsansvaret och är den person som såväl tillsynsmyndigheter som elever, föräldrar och vårdnadshavare samt skolpersonal ska kunna vända sig till med frågor som rör elevhälsans medicinska insats.

5.6 Elevhälsans psykosociala insats

För elevhälsans psykosociala insatser kan det bland annat ingå att

- tillföra psykosocial kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete
- genomföra samtal, såsom stöd-, motivations- och krissamtal liksom utredande och rådgivande samtal med enskilda elever och deras familjer relaterade till skolsituationen
- på rektorns uppdrag utreda och bedöma den sociala och psykosociala situationen för enskilda elever, bland annat som underlag för beslut om särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram samt inför elevernas mottagande i grund- och gymnasiesärskola
- ge handledning och konsultation till skolans övriga personal
- bidra med kunskap om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation, lärande och utveckling
- bidra med kunskaper om samhällets stödsystem
- delta i arbetet med skolans struktur och organisation när det gäller värdegrund och likabehandling
- ta till vara kunskap om elevernas generella psykosociala hälsa och sociala situation i elevhälsans övriga arbete.

6. Sekretess

Personal inom en och samma myndighet kan lämna sekretessbelagda uppgifter mellan sig om det behövs för att handlägga ett ärende eller bedriva verksamheten. Om det finns självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet gäller dock sekretess mellan de olika verksamheterna. Frågan om huruvida sekretess och tystnadsplikt gäller mellan förskola och förskoleklass är oklar. Är förskolan en olik och självständig verksamhetsgren i förhållande till skolan i övrigt? Utredningar har funderat över den frågan utan att kunna ge säkra svar.

Rekommendationen är således att så långt möjligt utgå ifrån ett vårdnadshavar-samtycke när känsliga uppgifter lämnas vidare till förskoleklassen. Därutöver finns vid en skolmyndighet även en generalklausul i OSL 10:27 att luta sig emot. Den innebär att en uppgift får lämnas mellan olika myndigheter (eller självständiga verksamhetsgrenar inom samma myndighet) om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Den bestämmelsen gör det emellanåt möjligt att lämna uppgifterna när samtycke inte finns. Men det måste handla om sådana uppgifter som tydligt och klart väger tyngre att lämna ut än att skydda.

Inom skolan är den medicinska insatsen en självständig verksamhetsgren. Det innebär att sekretess gäller mellan elevhälsans medicinska insats och elevhälsans övriga delar samt också till övrig personal inom skolan.

Elevhälsans arbete kräver att personalen har ett fungerande informationsutbyte med annan skolpersonal, liksom externt med exempelvis hälso- och sjukvård och socialtjänst. Informationen ska utbytas inom ramen för OSL. Samtycke kan i de allra flesta fall erhållas och ska alltid eftersträvas.

7. Elevhälsans dokumentation

Elevhälsans insatser är ofta inblandade i verksamheter och processer där det finns krav på dokumentation. Elevhälsans arbete dokumenteras i det digitala dokumentationssystemet PMO. De yrkesgrupper inom elevhälsan som råder under HSL ska upprätta journal för de elever som är aktuella för utredning/insatser. Vårdgivarens rutiner för journalföring följs. Övriga yrkesgrupper dokumenterar i sina respektive yrkesakter.

I skolan gäller dokumentationskravet enskilda elever, exempelvis när man upprättar åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. Också bestämmelser om anmälningsplikt vid frånvaro innebär krav på dokumentation, liksom den utredning som ska genomföras inför ett beslut om mottagande av elev i grundskolan, gymnasieskolan och specialskolan. Ytterligare bestämmelser som förutsätter dokumentation är skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

Den lokala elevhälsoplanen

På varje skolenhet ska det finnas en lokal plan för elevhälsa där förskolan och skolan beskriver sitt elevhälsoarbete. Den är en del av förskolans/skolans arbetsplan och av det systematiska kvalitetsarbetet.

8. Kvalitetssäkring av elevhälsan

Rektor är ytterst ansvarig för förskolans/skolans systematiska kvalitetsarbete. Att kontinuerligt och systematiskt följa upp elevhälsans arbete är ett led i att ständigt utveckla verksamheten. För elevhälsan innebär det att följa upp och utvärdera hur

dess insatser skapar förutsättningar för eleverna att uppfylla förskolans/skolans kunskaps- och värdegrundsmål. Information från hälsoenkäter, Qualisenkäter samt elevernas kunskapsresultat är några av de källor som kan användas som underlag. Efter varje läsår följs elevhälsoarbetet i respektive team upp av berörd personal samt rektor och verksamhetschef för elevhälsan.

Utvärdering – BRUK

Elevhälsan stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer			
	Inte alls	Till viss del	Till stor del	Helt
1. Elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande				
2. Elevhälsans stödjer elevernas utveckling mot målen				
3. Undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver				
Kriterier för genomförande	Kriterier stämmer			
	Inte alls	Till viss del	Till stor del	Helt
4. Vi har en fungerande samverkan mellan olika kompetenser inom elevhälsan				
5. Elevhälsan, rektorn och lärarna har en fungerande samverkan och dialog om frågor som har betydelse för elevernas lärande, utveckling och hälsa				
6. Elevhälsan och lärarna har en dialog om hur det gemensamma uppdraget att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål ser ut				
7. Elevhälsan och lärarna har en dialog om hur de olika professionerna kan berika varandra för att stödja elevernas utveckling på bästa sätt				
8. Elevhälsans arbete är organiserat så att det finns tid för förebyggande och hälsofrämjande arbete				
9. Elevhälsan deltar i planeringen av utbildningen som en del av det förebyggande och hälsofrämjande arbetet				
10. Elevhälsan bidrar till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa				
11. Elevhälsans insatser präglas av kunskap om att elevens upplevelse av att lyckas i sitt lärande är en viktig hälsofrämjande faktor				
12. Elevhälsan och lärare har ett nära samarbete så att elever får tidigt stöd				
13. Elevhälsan, rektorn och lärarna samråder vid utredningar om särskilt stöd				
14. Vi utformar utbildningen och elevhälsans verksamhet så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver				
15. Elevhälsan och lärarna samverkar om undervisningen inom ANDT samt sex och samlevnad				
16. Elevhälsan har tydliga mål för sin verksamhet som utvärderas och leder till utveckling genom ett systematiskt kvalitetsarbete				
17. Vi utvärderar elevhälsoarbetet i förhållande till elevernas resultat och måluppfyllelse				

Kriterierna stämmer			
Inte alls	Till viss del	Till stor del	Helt

	Behöver åtgärdas omgående
	Behöver åtgärdas
	Behöver utvecklas på lång sikt
	Fungerar bra och ska säkras